

Iwona Sagan

**REINVENTING REGIONS IN THE GLOBAL
ECONOMY – KONFERENCJA MIĘDZYNARODOWA
REGIONAL STUDIES ASSOCIATION
12–15 KWIETNIA 2003, PIZA**

Tegoroczna konferencja Regional Studies Association była dziesiątym z serii międzynarodowych spotkań organizowanych w ostatnich latach przez RSA. Być może ten jubileusz sprawił, że była to największa z dotychczas zorganizowanych konferencji. Wzięło w niej udział 435 uczestników z 33 krajów. Tak liczne międzynarodowe uczestnictwo spowodowało, że miała ona bardziej charakter światowego kongresu aniżeli tematycznej konferencji.

Bez wątpienia na sukces tego spotkania wpłynęła nie tylko wieloletnia tradycja międzynarodowych konferencji organizowanych przez RSA, ale przede wszystkim tematyka zaproponowana do dyskusji. Liczne międzynarodowe uczestnictwo dowodzi, jak aktualny i szeroko badany jest to problem. Zagadnienia związane z identyfikacją, rolą, znaczeniem, rozwojem, tożsamością regionów nabierają szczególnego znaczenia w sytuacji jednoczącej się Europy. Jak podkreślano w wielu wystąpieniach i referatach, wyzwania stawiane polityce regionalnej chyba nigdy dotąd nie były w Europie tak skomplikowane, a jednocześnie ważne, jak w obecnej sytuacji wielkiego zjednoczenia. Na problemy wynikające bezpośrednio z procesu zjednoczeniowego w Europie nakładają się przemiany związane z globalną gospodarką, zmuszające regiony do radzenia sobie w sytuacji otwarcia państwowo domkniętych systemów gospodarczych zarówno na międzynarodową współpracę, jak i konkurencję. „Stare” problemy restrukturyzacji regionów poprzemysłowych, z którymi borykają się niemal wszystkie kraje, dopełniają obraz skomplikowanej kwestii regionalnej.

Sesje plenarne, otwierające przez trzy dni obrady, poruszały kluczowe dla konferencyjnej debaty kwestie w najbardziej ogólnym i uniwersalnym kontekście. Stanowiły też prezentację *state of the art* w problematyce dotyczącej europejskiej polityki regionalnej (*EU regional policy*), regionalnego zarządzania (*governance*), ekonomii opartej na wiedzy (*knowledge economy*). Na ostatniej sesji plenarnej, zamykającej obrady, zaprezentowano przykład Pizy jako modelu polityki lokalnej opartej na gospodarowaniu wiedzą. Referat pt. *High-tech and local development: a Pisa model?* wygłosił Riccardo Varaldo, dyrektor Scuola Superiore Sant’Anna, jednej z trzech wyższych uczelni w Pizie, będącej lokalnym współorganizatorem konferencji.

W sesji plenarnej poświęconej problematyce polityki regionalnej Unii Europejskiej referat wygłosił Ronnie Hall, wicedyrektor Gabinetu Polityki Regionalnej i Reformy Instytucjonalnej Komisji Europejskiej w Brukseli, który przedstawił zarówno główne kierunki polityki regionalnej Unii, jak i problemy, przed którymi staje w sytuacji poszerzenia jej granic o nowych członków. Warto zauważyć, że i w dyskusji plenarnej poświęconej regionalnemu zarządzaniu, i dyskusji nad gospodarką opartą na wiedzy pojawiła się kwestia terminów, słów-kluczy, których używanie, nadużywanie, rozciąganie ich znaczeń na ogromną różnorodność zjawisk nie tylko nie ułatwia identyfikacji problemu, ale przeciwnie, czyni obraz nieklarownym, często pokrywając bezradność badaczy i praktyków w radzeniu sobie z nim. Przykłady dostarczyły takie sformułowania jak zyskujący w ostatnim czasie ogromną popularność w dokumentach unijnych termin „dewolucja” (*devolution*) czy też mający już dłuższą tradycję badawczą „klaster przemysłowy” (*industrial cluster/industrial district*).

W celu uporządkowania i ukierunkowania dyskusji organizatorzy zaproponowali 12 grup tematycznych (*gateways*), do których zgłaszano referaty. Liczebność referatowa grup może posłużyć za swego rodzaju identyfikator dominujących obecnie kierunków badań regionalnych. Zdecydowanie najwięcej referatów zgłoszono do grupy tematycznej nr 1, poświęconej ekonomii opartej na wiedzy (*knowledge economy*). Organizatorzy sesji, którymi byli: Phil Cooke z Cardiff University w Walii oraz Andrea Piccaluga z Università di Lecce we Włoszech, musieli przygotować i przeprowadzić w ciągu czterech dni kongresu aż 20 półtoragodzinnych sesji, z których każda obejmowała prezentację trzech referatów. Druga największa grupa tematyczna, koordynowana przez Edwarda Maleckiego (Ohio State University, USA) oraz Andy’ego Pike’a (Newcastle University, Anglia), dotyczyła tematu regionalnej restrukturyzacji (*regional restructuring*). Całość prezentacji obejmowała 18 sesji. Trzecią pod względem liczby zgłoszonych referatów była grupa tematyczna nr 5, skupiająca prezentacje dotyczące nowych form regionalnego zarządzania (*new forms of regional governance*). Koordynatorami tej grupy byli: Iwona Sagan (Uniwersytet Gdański) i Henryk Halkier (Aalborg University, Dania). Referaty zostały wygłoszone w 15 sesjach. Dwie kolejne pod względem referatowej popularności grupy to złożona z 11 sesji grupa nr 4: „Rozwój i nowa gospodarka terenów wiejskich” (*Rural development and the new rural economy*), koordynowana przez Mario Pezziniego (OECD, Francja) oraz Philipa Lowe’a i Jeremy’ego Phillipsona (University of Newcastle, Anglia), a także obejmująca 10 sesji grupa tematyczna nr 7, poświęcona problemowi regionalnej konkurencyjności (*regional competitiveness*). Koordynatorami tej grupy byli: Ian Begg (South Bank University, Anglia) i Ron Martin (University of Cambridge, Anglia).

Pozostałe grupy tematyczne obejmowały już mniej niż 10 sesji, co jednak nie oznacza, że dyskutowane w ich ramach zagadnienia nie stanowiły równie kluczowych dla studiów regionalnych tematów. Prezentowane były one w następujących grupach:

- nr 3 „Poszerzenie *versus* integracja” (*Enlargement versus integration*), koordynatorzy: Peter Tyler (Cambridge University, Anglia) i Frank Giarratoni (University of Pittsburgh, USA);
- nr 6 „Przemiany demograficzne, edukacja, kształcenie zawodowe” (*Demographic change, education and skills*), koordynatorzy: Irene Hardill (Nottingham Trent University, Anglia) i Lionel Guillemot (Université de Angers, Francja);
- nr 8 „Kulturowe podstawy tworzenia regionów” (*Cultural foundations of regions*), koordynatorzy: Arnoud Lagendijk (Nijmegen School of Management, Holandia) i Brian Graham (Accademy for Irish Cultural Heritages, Irlandia Północna);
- nr 9 „Nowe formy rozwoju w teorii regionów” (*New development in regional theory*), koordynatorzy: Amy Glasmeier (Penn State University, USA) i Alberto Bramanti (Università Bocconi, Włochy);
- nr 10 „Infrastruktura a planowanie” (*Infrastructure and planning*), koordynator: Mark Baker (Manchester University, Anglia);
- nr 11 „Odnowa społeczna i społeczne uczestnictwo” (*Community regeneration and social inclusion*), koordynatorzy: Graham Haughton (University of Hull, Anglia) i Michael Murray (Queen’s University of Belfast, Irlandia Północna);
- nr 12 „Polityka regionalna i ocena jej skuteczności” (*Evaluation and regional policy*), koordynator: Sarah Batterbury (University of Glamorgan, Walia).

Przeгляд koordynatorów oraz referentów w poszczególnych grupach tematycznych wskazuje na znaczny udział zarówno organizatorów, jak i uczestników z Wielkiej Brytanii. Uczestnictwo reprezentantów Stanów Zjednoczonych umożliwiło ciekawą dyskusję i wymianę opinii na temat odmiennych w wielu aspektach problemów regionalnych i doświadczeń w ich badaniu.

Konferencja w Pizie dzięki swojemu zakresowi, interdyscyplinarności, ale także zgromadzeniu zarówno teoretyków, badaczy analityków, jak i praktyków zajmujących się problematyką regionalną, stanowiła bez wątpienia doskonałą okazję do zapoznania się ze stanem i kierunkami aktualnych badań regionalnych w Europie i na świecie oraz do ich oceny.

Uznając niewątpliwy sukces konferencji, warto na zakończenie podkreślić, że niebagatelny udział miały w nim miejsce i czas. Dzisiejsza aktywność konferencyjna, jak niemal wszystkie inne aspekty życia społeczno-gospodarczego, poddana jest presji rosnącej konkurencji. Wybór przez organizatorów nie tylko tematu spotkania, ale także czasu i miejsca jego organizacji, jest jednym z czynników tej konkurencyjnej walki. Niewątpliwie tegorocznej wiosny zwycięzcą w Europie zostało RSA.

Materiały z konferencji można znaleźć pod adresem:

<http://www.regional-studies-assoc.ac.uk/events/academicpapers03.html>